

**Egyezmény
az európai építészeti
örökség védelméről**

Official version:

Convention for the Protection of the Architectural Heritage of Europe / Convention

pour la sauvegarde du patrimoine architectural de l'Europe

(European Treaty Series, No. 121 / Série des traités européens, n° 121)

(bilingual edition, English and French)

Strasbourg, Council of Europe, February 1990

ISBN 92-871-0799-8

A jelen kiadvány az Egyezmény szövegének a Magyar Közlöny 1991/81. számában
közzétett magyar nyelvű fordítása.

Második kiadás

Kiadja az Európa Tanács Információs és Dokumentációs Központja

1055 Budapest, Kossuth tér 1-3.

Felelős kiadó: Pappné Farkas Klára igazgató

Nyomdai előállítás: Printorg Kft.

Példányszám: 1500

EGYEZMÉNY AZ EURÓPAI ÉPÍTÉSZETI ÖRÖKSÉG VÉDELMEÉRŐL

Granada, 1985. október 3.

Az Európa Tanács tagállamai, az Egyezmény aláírói,

figyelembe véve, hogy az Európa Tanács célja, hogy tagjai között szorosabb egységet alakítson ki avégett, hogy megőrizték és érvényesítsék azokat az eszméket és elveket, amelyek közös örökségük;

felismerve, hogy az építészeti örökség Európa gazdag és sokszínű kulturális örökségének pótolhatatlan megjelenési formája, közös múltunk felbecsülhetetlen értékű tanúja és minden európai közös kincse;

tekintettel a Párizsban, 1954. december 19-én aláírt Európai kulturális egyezményre és különösen annak 1. Cikkére;

tekintettel az Építészeti örökség európai kartájára, amelyet az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága 1975. szeptember 26-án fogadott el és a kulturális örökség együttes megőrzésének követelményeire vonatkozó törvények és jogszabályok alkalmazásáról szóló, 1976. április 14-én elfogadott (76) 26. sz. Határozatra;

tekintettel az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlé-

sének az Európai kulturális örökség megőrzéséről szóló 880. sz. Ajánlására;

tekintettel a Tagállamok Miniszteri Bizottságának (80) R. 16. sz. Ajánlására az építészek, városvezetők, kultúr-mérnökök és tájrendezők szakoktatásáról és a Miniszteri Bizottság 1981. július 1-jén elfogadott (81) R. 13. sz. Ajánlására egyes, az eltűnés veszélyével fenyegetett szakmák és kézműves tevékenységek érdekében folytatandó akciókról;

kijelentve annak fontosságát, hogy össze kell hangolni az építészeti örökség megőrzését és fejlesztését szavatoló közös politika fő irányait, a következőkről állapotnak meg:

Az építészeti örökség meghatározása

1. Cikk

Az Egyezmény alkalmazásában az „építészeti örökség” kifejezés a következő ingatlanvagyonot foglalja magában:

1. Műemlékek: minden történelmi, régészeti, művészi, tudományos, társadalmi vagy műszaki szempontból kiemelkedő építmény, ideértve a kiegészí-

tő és dekorációs elemeket is, ha azok az építmény tartozékai;

2. Épületegyüttesek: olyan történelmi, régészeti, művészi, tudományos, társadalmi vagy műszaki szempontból jelentős egységes városi vagy vidéki épületcsoportok, amelyek szoros összetartozásuk miatt topográfiaileg körülhatárolható egységet alkotnak;
3. Kutúrtájak: az ember és a természet együttes munkájának eredményei, olyan történelmi, régészeti, művészi, tudományos, társadalmi vagy műszaki szempontból jelentős, részlegesen beépített területek, amelyek jellegzetességük révén topográfiaileg körülhatárolható egységet alkotnak.

A védendő értékek meghatározása

2. Cikk

A védendő műemlékek, épületegyüttesek, kultúrtájak egyértelmű meghatározása érdekében minden egyes Fél vállalja, hogy jegyzéket vezet és az érintett értékek veszélyeztetettsége esetén a szükséges dokumentációt a lehető leggyorsabban előkészíti.

A védelem biztosítására szolgáló törvényes eljárások

3. Cikk

Minden egyes Fél kötelezettséget vállal arra, hogy

1. kidolgozza az építészeti örökség védelmének jogrendszerét;
2. e jogrendszer keretében és az egyes Államok, területek sajátos eszközeivel gondoskodik a műemlékek, épületegyüttesek és kultúrtájak védelméről.

4. Cikk

Minden egyes Fél kötelezettséget vállal arra, hogy

1. a szóban forgó műemlékek törvényes védelmének érdekében megfelelő felügyeletet és engedélyezési eljárást alkalmaz;
2. megakadályozza a védett műemlékek átalakítását, elpusztulását vagy lerombolását. Ennek érdekében minden egyes Fél vállalja, hogy – ha eddig még nem tette – olyan törvényi szabályozást vezet be, amely:
 - a) megkívánja, hogy bemutassák az illetékes hatóságnak a már védett műemlékek átalakítását, vagy lerombolását célzó terveket, illetve minden

olyan tervet, amely e műemlékek környezetét érinti;

- b)* az építészeti együttesek, kultúrtájak egészét vagy azok egy részét érintő terveket az illetékes hatóság eljárásának veti alá, ha a munkálatok
- épületek bontására,
 - új épületek építésére,
 - az épületek vagy a kultúrtájak jellegének megváltoztatásával járó alapvető beavatkozásokra irányulnak;
- c)* lehetővé teszi, hogy a hatóságok a védett műemlék tulajdonosát helyreállítási munkára kötelezzék, vagy hogy azokat a hatóság maga elvégezhesse, ha a tulajdonos nem képes rá;
- d)* engedélyezi egy védett műemlék kisajátítását.

5. Cikk

Minden egyes Fél vállalja, hogy megtiltja bármely védett műemlék akár egészben, akár részben történő eltávolítását, kivéve ha a műemlék megmentése ezt feltétlenül szükségessé teszi. Ilyen esetekben az illetékes hatóság biztosítja a lebontás, átszállítás, megfelelő helyen történő újjáépítés szükséges feltételeit.

Kiegészítő intézkedések

6. Cikk

Minden egyes Fél vállalja, hogy:

1. pénzügyi segítségnyújtásról gondoskodik a közhatóságok útján, a területén található építészeti örökség fenntartására és helyreállítására nemzeti, területi és helyi hatáskörnek megfelelően és a rendelkezésre álló költségvetés keretein belül;
2. szükség esetén az építészeti örökség megőrzése érdekében adópolitikai eszközökhöz folyamodik;
3. ösztönzi a vállalkozói szektor kezdeményezéseit az építészeti örökség fenntartására és helyreállítása érdekében.

7. Cikk

Minden egyes Fél vállalja, hogy ösztönzi a műemlékek környezetében, az épületegyütteseken és kultúrtájon belüli környezet minőségének javítását célzó intézkedések meghozatalát.

8. Cikk

Az építészeti örökség fizikai lepusztulása kockázatának érdekében minden Fél vállalja, hogy:

1. támogatja a környezetszennyeződés károsító hatásait feltáró és elemző tudományos kutatásokat, hogy meg tudja határozni e hatások csökkentésének, illetve kiküszöbölésének módozatait;
2. a környezetszennyezés elleni politikájában figyelembe veszi az építészeti örökség védelmének sajátos kérdéseit.

Szankciók

9. Cikk

Minden egyes Fél vállalja, hogy lehetőségéhez mértén biztosítja az építészeti örökség védelmét szolgáló törvény elleni szabálysértésekkel szemben az illetékes hatóság megfelelő és kellő súlyú intézkedéseit. Ezek az intézkedések adott esetben maguk után vonhatják az újonnan emelt épület lebontásának kötelezettségét, ha az nem felel meg a követelményeknek, vagy a védett műemlék eredeti állapotának helyreállítási kötelezettségének.

Helyreállítási politikák

10. Cikk

Minden egyes Fél vállalja, hogy olyan átfogó műemlékvédelmi politikát fogad el, amely

1. az építészeti örökség védelmét a várostervezés és a regionális tervezés alapvető feladatává teszi és biztosítja, hogy ezt a követelményt mind a rendezési tervek kidolgozása során, mind a hatósági munka minden szakaszában figyelembe veszi;
2. az építészeti örökség helyreállítását és fenntartását célzó programokat kezdeményez;
3. a kulturális, környezetvédelmi és területrendezési politika kiemelkedő feladatává teszi az építészeti örökség megőrzését, funkcióval való ellátását és bemutatását;
4. amennyiben lehetséges, támogatja a területi és településtervezési folyamat során azon épületek megőrzését és hasznosítását is, amelyek értékük alapján az Egyezmény 3. Cikk 1. pontja szerint nem kapnának védelmet, de a városi és falusi környezetben elfoglalt helyük és az épület minősége szempontjából értéket jelentenek;
5. támogatja az építészeti örökség szempontjából elengedhetetlenül fontos, hagyományos műszaki

megoldások és építőanyagok alkalmazását és fejlesztését.

11. Cikk

Az örökség építészeti és történeti adottságainak messzemenő figyelembevételével minden Fél kötelezettséget vállal arra, hogy támogatja

- a védett létesítmények hasznosítását a mai igények kielégítésének szem előtt tartásával;
- a régi épületek korszerű igényeknek megfelelő átalakítását, amennyiben ez szükségesnek látszik.

12. Cikk

A védett emlékek nyilvános látogatása lehetőségének fontosságát elismerve minden Fél vállalja, hogy igyekszik azt biztosítani, hogy a látogatás engedélyezésének követelményei, különösen a bejárati létesítmények ne befolyásolják károsan a védett műemlékek és környezetük építészeti és történelmi jellegét.

13. Cikk

Annak érdekében, hogy megkönnyítsék ezen politika érvényesítését, minden Fél kötelezettséget vállal arra,

hogy a politikai és közigazgatási rendszerén belül minden szinten támogatja a műemlékvédelmi, kulturális, környezetvédelmi és területrendezési tevékenységek hatékony együttműködését.

Részvétel és szervezetek

14. Cikk

A közhatóságoknak az építészeti örökség megismerésére, védelmére, helyreállítására, fenntartására, irányítására és megismertetésére irányuló tevékenységének támogatása végett, minden egyes Fél kötelezettséget vállal arra, hogy:

1. megfelelő szervezetet hoz létre a döntési folyamatok különböző szintjein, hogy lehetővé tegye az információk széles körű átadását, a konzultációkat és az együttműködést az állami, a területi és a helyi hatóságok, a kulturális intézmények, egyesületek és a lakosság között;
2. támogatja az e területen működő védnökség és nem profitorientált egyesületek tevékenységét.

Információ és szakemberképzés

15. Cikk

Minden Fél kötelezettséget vállal arra, hogy:

1. az építészeti örökség megőrzését olyan értéként közvetíti a közvélemény számára, amely egyrészt a kulturális identitás eleme, másrészt az inspiráció és a kreativitás forrása a jelen és a jövő nemzedékei számára;
2. ennek érdekében fejleszti információs politikáját és elősegíti a téma iránti fogékonyságot, különösen a modern hírközlési és reklámtechnikák felhasználásával, mindenekelőtt arra törekedve, hogy
 - a) már iskolás kortól kezdődően felkeltsék vagy növeljék az általános érdeklődést az örökség védelme, az épített környezet minősége és az építészet védelme iránt;
 - b) bemutassák a kulturális örökség egységét, és azokat a kapcsolatokat, amelyek az építészet, a művészetek, a népi hagyományok és az életmód között vannak európai, nemzeti vagy regionális szinten egyaránt.

16. Cikk

Minden Fél kötelezettséget vállal arra, hogy ösztönözze az építészeti örökség megőrzéséhez szükséges külön-

féle szakmák, mesterségek oktatását és a szakemberek képzését.

A műemlékvédelem politikájának európai összehangolása

17. Cikk

A Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy információcserét folytatnak a műemlékvédelmi politikájuk következő kérdéseiről:

1. a műemlékek vizsgálatának nyilvántartására, védelmére és megőrzésére alkalmazandó módszerekről, tekintettel a történelmi fejlődésre és az érintett műemlékek számának növekedésére;
2. azokról a megoldásokról, amelyek ahhoz szükségesek, hogy az építészeti örökség védelmének kötelezettségét a lehető legnagyobb mértékben összeegyeztessék a mai gazdasági, szociális és kulturális igényekkel;
3. az építészeti örökség feltárásában, felmérésében, az építőanyagok pusztulásának megakadályozásában, valamint a tudományos kutatás területén, az emlékek helyreállításában, az örökség hasznosítá-

sában alkalmazott új módszerek által kínált lehetőségekről;

4. az építészeti alkotómunka ösztönzésének lehetőségeiről, mint korunk hozzájárulásáról az európai örökséghez.

18. Cikk

A Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy ha szükséges, kölcsönös anyagi-műszaki segítséget nyújtsanak egymásnak tapasztalatok és szakértők cseréjének formájában, az építészeti örökség megőrzésének érdekében.

19. Cikk

A Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy az ide vonatkozó nemzeti törvényeik és a nemzetközi szerződéseik keretében támogatják a szakemberek európai cseréjét az építészeti örökség megőrzése érdekében, beleértve a szakemberek továbbképzését is.

20. Cikk

Az Egyezmény célkitűzéseinek megvalósítása érdekében az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága az Európa Tanács Alapszabályának 17. Cikke szerint szakértői bi-

zottságot állít fel, melynek feladata az Egyezmény alkalmazásának figyelemmel kísérése, ennek érdekében

1. rendszeres jelentést készít az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága számára az Egyezményben részes államoknak az építészeti örökség védelmének érdekében folytatott politikája helyzetéről, az Egyezményben megfogalmazott elvek alkalmazásáról és saját tevékenységéről;
2. javaslatot tesz az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága számára az Egyezmény rendelkezéseinek alkalmazása érdekében foganatosítandó intézkedésekről, ideértve a többoldalú együttműködési tevékenységet csakúgy, mint az Egyezmény felülvizsgálatát vagy módosítását, és a közvélemény tájékoztatását az Egyezmény céljairól;
3. ajánlásokat tesz az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának az Egyezményhez való csatlakozás céljából olyan országok meghívásáról, amelyek nem tagjai az Európa Tanácsnak.

21. Cikk

Jelen Egyezmény rendelkezési nem akadályozhatják a műemlékek védelme szempontjából kedvezőbb, az 1. Cikkben leírt intézkedések alkalmazását, mint amilyenek a

- Világ kulturális és természeti örökségének védelméről szóló 1972. november 16-ai egyezményben és a
- Régészeti örökség védelméről szóló 1969. május 6-i európai egyezményben szerepelnek.

Záró rendelkezések

22. Cikk

1. Az Egyezmény aláírásra nyitva áll az Európa Tanács tagállamai számára. Az Egyezményt meg kell erősíteni, el kell fogadni, vagy jóvá kell hagyni. A megerősítésről, elfogadásról vagy a jóváhagyásról szóló okiratokat letétbe kell helyezni az Európa Tanács Főtitkáránál.
2. Az Egyezmény annak a hónapnak az első napján lép hatályba, amely a három hónapos időszakot követi az attól a naptól számított három hónap után, amikor az Európa Tanács három Tagállama kifejezi egyetértését az Egyezményhez való csatlakozásról az előző bekezdés rendelkezései szerint.
3. Az olyan Tagállam tekintetében, amely az Egyezmény hatálybalépése után fejezi ki csatlakozási szándékát, az Egyezmény annak a hónapnak az első napján lép hatályba, amely a megerősítési,

elfogadási vagy jóváhagyási okirat letétbehelyezésének napja utáni három hónapos időszakot követi.

23. Cikk

1. Az Egyezmény hatálybalépése után az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága és az Európai Gazdasági Közösség az Európa Tanács Alapokmányának 20. d) Cikke szerint hozott többségi határozattal és a Bizottságban tanácskozási joggal rendelkező Államok képviselőinek egyhangú határozatával meghívhat bármely olyan államot az Egyezményhez való csatlakozásra, amely nem tagja az Európa Tanácsnak.
2. Bármely csatlakozó Állam, vagy az Európai Gazdasági Közösség bármely csatlakozni kívánó Állama számára az Egyezmény annak a hónapnak az első napján lép hatályba, amely a csatlakozási okiratnak az Európa Tanács Főtitkáránál történő letétbehelyezésének napját követő három hónapos időszak lejárta után következik.

24. Cikk

1. Bármely Állam az aláíráskor, vagy a megerősítési, az elfogadási, a jóváhagyási vagy a csatlakozási

okirat letétbehelyezése alkalmával meghatározhatja azokat a területeket, amelyeken az Egyezményt alkalmazni fogja.

3. Bármely Állam az Európa Tanács Főtitkárához címzett nyilatkozattal bármilyen későbbi időpontban kiterjesztheti az Egyezmény alkalmazását e nyilatkozatban meghatározott bármely más területre. Az ilyen területet illetően az Egyezmény annak a hónapnak az első napján lép hatályba, amely a Főtitkárnak átadott ilyen nyilatkozat napját követő három hónapos időszak lejártá után következik.
4. Bármely, a fentebbi két bekezdés alapján tett nyilatkozatot, a nyilatkozatban meghatározott bármely területet illetően, vissza lehet vonni a Főtitkárhoz intézett bejelentéssel. A visszavonás annak a hónapnak az első napján lép hatályba, amely a Főtitkárhoz intézett bejelentés kézhezvételének napját követő hat hónapos időszak lejártá után következik.

25. Cikk

1. Bármely Állam az aláírásakor, vagy a megerősítési, az elfogadási, a jóváhagyási, illetve a csatlakozási okiratának letétbehelyezésekor kijelentheti, hogy fenntartja azt a jogot, hogy részben vagy egészben nem teljesíti a 4. Cikk *c)* és *d)* bekezdésének rendelkezéseit. Más kikötést nem lehet tenni.

2. Minden Szerződő Állam, amely a fenti bekezdés alapján fenntartást tesz, részben vagy egészben visszavonhatja azt az Európa Tanács Főtitkárához címzett bejelentés útján. A visszavonás a Főtitkárhoz intézett bejelentés kézhezvételének napjától lép hatályba.
3. Az a Fél, aki fenntartásokat tett az e Cikk 1. bekezdésében foglalt rendelkezésekkel kapcsolatban, nem követelheti meg, hogy bármely más fél vele szemben alkalmazza ezt a rendelkezést. Mindazonáltal, ha a fenntartás részleges vagy feltételes, megkívánhatja annak az előírásnak olyan mértékben való alkalmazását, amennyiben ő maga elfogadta azt.

26. Cikk

1. Bármely Fél bármikor felmondhatja az Egyezményt az Európa Tanács Főtitkárához címzett bejelentéssel.
2. Az ilyen felmondás annak a hónapnak az első napján lép hatályba, amely a Főtitkárnak benyújtott bejelentés kézhezvételének napja utáni hat hónapos időszak lejártát követi.

27. Cikk

Az Európa Tanács Főtitkára értesíti tagállamait, az Egyezményhez csatlakozott minden Államot és az Európai Gazdasági Közösséget, ha csatlakozik

- a) minden aláírásról;
- b) a megerősítési, az elfogadási, a jóváhagyási vagy csatlakozási okiratának letétbehelyezéséről;
- c) az Egyezmény hatálybalépésének bármely időpontjáról a 22., 23., 24. Cikk szerint;
- d) a jelen Egyezményre vonatkozó minden egyéb határozatról, bejelentésről vagy közlésről.

Ennek hitelül, a kellő felhatalmazással rendelkező alulírottak az Egyezményt aláírták.

Kelt Granadában, 1985. október 3. napján, angol és francia nyelven, mindkét nyelvű szöveg egyaránt hiteles, egy másolatot letétbe helyeznek az Európa Tanács Levéltárában. Az Európa Tanács Főtitkára hiteles másolatokat küld az Európa Tanács minden tagállamának és az Európai Közösségnek, valamint minden Államnak, amelyet meghívnak az Egyezményhez való csatlakozásra.